

*Frondicularia* angesehen wurde, in Wirklichkeit mit *N.* zusammen vermutlich wohl *Polymorphina elegantissima*. Parker und Jones zugehört (1864, p. 438, Taf. 10).

Wie ich schon bemerkte, gehört *O* vermutlich dem Genus *Uvigerina* an. Ob sie mit Franke's *U. westfalica* (Franke, 1928, S. 122) identifiziert werden kann, will ich hier nicht ausmachen. Jedenfalls war die von mir untersuchte Schale nicht rauh auf der Oberfläche.

Wenn wir also jetzt die ganze Polymorphinen-Fauna der Maastrichter Kreide überblicken, kommen wir zum Schluss, dass folgende Arten sicher gestellt worden sind:

1. *Polymorphina gibba* d'Orbigny.
2. *Polymorphina rotundata* Bornemann.
3. *Polymorphina soldanii* d'Orbigny.
4. *Polymorphina myristiformis* Williamson.
5. *Polymorphina communis* d'Orbigny.
6. *Polymorphina fusiformis* Roemer.
7. *Polymorphina rudis* Reuss.
8. *Pyrulinella cylindroides* (Roemer),  
und dass möglicherweise auch vereinzelt vorkommen:
9. *Polymorphina elegantissima* Parker et Jones.
10. *Uvigerina westfalica* Franke (?).

#### LITERATURLISTE. (1)

1. BEISSEL, I., 1891. Die Foraminiferen der Aachener Kreide. (Herausgeg. v. E. Holzappel). Abh. Geol. Landesanstalt in Berlin. Mit Atlas.
2. BRADY, H. B., PARKER W. K. und JONES, T. R., 1871. A monograph of the Genus *Polymorphina*, Transactions Linnean Society, London, Bd. 27.
3. CUSHMAN, J. A., 1928. The Foraminifera, their Classification and economic Use. Sharon, Mass.
4. CUSHMAN, J. A. und OZAWA, Y., 1929. Some species of fossil and recent Polymorphinidae found in Japan. A revision of Polymorphinidae, Japanese Journal of Geology and Geography, Bd. VI.

5. FRANKE, A., 1927. Die Foraminiferen der Aachener Kreide. Ergänzungen u.s.w. Jahrb. Preuss. Geol. Landesanstalt, Bd. XLVIII.
6. FRANKE, A., 1928. Die Foraminiferen der oberen Kreide Nord- und Mitteldeutschlands. Abh. Preuss. Geol. Landesanstalt. N. F., H. 111.
7. HOFKER, J., 1927, 1930. The Foraminifera of the Siboga-Expedition. Reports of the Siboga-Expedition, Monograph IVa, Teil I (1927) und Teil II (1930).
8. HOFKER, J., 1930. Foraminifera. Zoology of the Faroes. IIb. Kopenhagen.
9. REUSS, A. E., 1846. Die Versteinerungen der böhmischen Kreideformation. Stuttgart.
10. REUSS, A. E., 1850. Die Foraminiferen und Entomostraken des Kreidemergels von Lemberg. Haidinger's Naturwiss. Abhand. Bd. 4.
11. REUSS, A. E., 1860. Die Foraminiferen der Westfälischen Kreideformation. Sitz. ber. K. Akad. d. Wiss., Bd. 40.
12. REUSS, A. E., 1861. Die Foraminiferen des Kreidetuffe von Maastricht. Sitz. ber. K. Akad. Wiss., Bd. 44.

<sup>1)</sup> Während des Drucklegens dieser Studie wurde eine neue, grosse Arbeit von Cushman und Ozawa publiziert (A Monograph of the Foraminiferal family Polymorphinidae recent and fossil; Proceedings U. S. Nat. Museum Vol. 77, 1930). Ziemlich viele Polymorphinen aus der Maastrichter Kreide sind erwähnt worden. Folgendes zu berichten wird jetzt genügen.

Meine *P. communis* wird von Cushman und Ozawa *Guttulina problema* genannt. Meine Figur XXXI heisst dort *Guttulina trigonula*. Meine *P. Guttulina* ist möglicherweise der neuen Spezies *Guttulina hantkeni* gleich zu setzen. Meine Figur XXIX stimmt mit Cushman's *Guttulina adhaerens*, während ich die von diesen Autoren genannten *Guttulina Paalzowi* nicht auffinden konnte. *Polymorphina rudis* wird von Cushman mit *P. leopolitana* (Reuss) vereinigt, was wohl richtig sein wird. *P. myristiformis* als eine Varietät von *P. gibba* angesehen. Möglicherweise ist meine *P. rotundata* (Fig. XIII) mit *Globulina gravis* identisch; *Gl. ampla* konnte ich nicht unterscheiden.

Meine *P. rotundata* (Fig. XVI) wird von Cushman als *Pseudopolymorphina soldanii* angeführt, idem Fig. XV als *P. digitata* und idem Fig. XVII möglicherweise als *Ps. leopolitana*.

## AVIFAUNA DER NEDERLANDSCHE PROVINCIE LIMBURG

benevens een vergelijking met die der aangrenzende gebieden  
door

P. A. HENS, Valkenburg L.

1e Aanvulling. (Vervolg).

#### 147. *Botaurus stellaris stellaris* (L.) — Roerdomp.

Naar mij de Heer P. Knapen mededeelde, broedde de soort in 1927 onder Nederweert in 3 paren. In den voorzomer 1929 — dus na den strengen winter 1928—29 — hoorde mijn zegsman de roerdomp nog onder dezelfde gemeente. Geheel verdwenen is de soort derhalve daar nog niet, al zul-

len er velen gedurende dien barren winter zijn omgekomen.

Ook J. de Haan vernam het geluid der soort om Weert in het voorjaar en in den zomer van 1929. nog regelmatig, zoodat aangenomen mag worden, dat ze er nog broedt:



148. *Cygnus cygnus* (L.) — Zingzwaan.

Deze zwaan werd in den winter 1927—28 in groot aantal waargenomen aan de Maas in de omgeving van Asselt bij Swalmen (Geb. II) (H. Vallen).

Volgens een bericht in het Natuurh. Maandblad, 1929. No. 3. p. 31, zijn in het begin van dat jaar, gedurende de strenge vorstperiode 10 stuks dezer soort omgekomen nabij Stevensweert.

152. *Anser fabalis fabalis* (Lath.) — Rietgans.

De Heer P. Knapen zag op 18 Mei 1926 aan „de Zoom” onder Nederweert, van nabij een exem-

plaar dezer soort.

153. *Branta bernicla bernicla* (L.) — Rotgans.

Jachtopziener H. van Hees deelde mij mede, dat hij indertijd in het begin dezer eeuw een rotgans, welke soort hij kent en waarvan hij mij een

zeer nauwkeurige beschrijving gaf, heeft geschoten op de Maas bij Elsloo (Geb. II).

153 a. *Tadorna tadorna* (L.) — Bergeend. Duitsch: Brantente; Fransch: Tadorne.

Volgens een mededeeling van den Heer R. Geurts in het Natuurhist. Maandbl. 1929. No. 3. p. 31, zou gedurende de strenge vorstperiode in het begin van 1929, een exemplaar dezer eendensoort geschoten zijn bij Stevensweert.

Ik heb deze mededeeling niet kunnen controleren. Dat de soort hier kan worden aangetroffen is niet onwaarschijnlijk, aangezien ze, alhoewel zeldzaam, niet alleen in het binnenland van België (L. O. d. I. F. Belge. p. 281), doch ook in de aangrenzende Rijnprovincie (V. F. d. R. p. 49 en

„Beiträge” p. 21) is waargenomen of bemachtigd.

Ten slotte berichtte mij de Heer E. Knorr te Erkelenz (Rhl.) omtrent deze eend nog het volgende: „*Tadorna tadorna* (L.) ad. ♂ sah ich 1926 „gelegentlich eines Besuches bei Herrn Hauptlehrer Brauneberger in Herkenbosch (bij Roermond, Geb. III), dasz bei Herkenbosch geschossen worden war.”

Naar aanleiding van een en ander vermeen ik de soort in de Limburgsche Avifauna te mogen opnemen.

154. *Anas platyrhynchos platyrhynchos* L. — Wilde eend.

Dat de jonge wilde eenden in den winter zich soms niet ver van hun geboorteplaats verwijderen, blijkt uit een exemplaar, hetwelk op 13 Juli 1929 als donsjong werd geringd te Helden en zooals

Prof. van Oort mij berichtte, op 6 December d.a.v. werd geschoten te Melick-Herkenbosch, op pl.m. 18 K.M. luchtlijn van de ringplaats gelegen.

156. *Anas crecca crecca* L. — Wintertaling.

In welke richting in onze provincie uitgebroede wintertalingen trekken, leert een door P. Knapen te Meijel op 16 Juli 1928 als jong geringd exem-

plaar, hetwelk op 7 October d.a.v., volgens mededeeling van Prof. van Oort geschoten werd aan de baai van de Seine, West-Frankrijk.

159. *Anas acuta acuta* L. — Pijlstaart.

Op 2 Mei 1925 werd een legsel dezer soort gevonden op een stuk omgestoken heide nabij een ven onder Nederweert. Dons en veertjes uit het nest bewezen, dat dit inderdaad van de pijlstaart afkomstig was.

De Heer P. Knapen zag op 18 Mei 1926 op

„de Zoom” onder Nederweert een pijlstaart met jongen, terwijl Fr. van Baar in Mei van het volgende jaar vrij veel dezer eenden waarnam onder Venray.

Voorloopig is de soort in de Peel als broedvogel dus nog niet verdwenen.

160. *Spatula clypeata* (L.) — Slobeend.

De soort heeft in 1925 gebroed onder Elsloo aan de Maas (Geb. II). Jachtopziener H. van Hees

zag aldaar een ♀ met jongen van zeer nabij, zodat vergissing uitgesloten is.



161. *Nyroca ferina ferina* (L.) — Tafeleend.

In Maart 1928 zag J. de Haan onder Weert meerdere paren.

Op 26 Mei 1929 zag ik een paartje tusschen de wilde eenden op „de Zoom” onder Nederweert. P. Knapen verzekerde mij toen, dat vroeger aldaar meermalen de eieren van deze eendensoort

gevonden waren. Destijds waren deze eenden te Nederweert niet zeldzaam. Thans komen in den zomer aldaar nog slechts enkele paren regelmatig voor. Zeer waarschijnlijk broeden ze aldaar nog, doch bewezen is zulks niet.

163. *Nyroca fuligula* (L.) — Kuifeend.

Komt niet alleen langs of nabij de Maas, maar ook in de Peel voor. J. de Haan zag op 28 Maart

1929 eenige exemplaren in de Kootspeel bij Weert.

169. *Mergus serrator* L. — Middelste Zaagbek.

De Heer M. Mommers zag op 11 Februari 1929 op de Maas bij St. Pieter, Maastricht (Geb. II),

bij 12° C. vorst, 2 ♂♂ dezer soort (Natuurhist. Maandbl. 1929. No. 3. p. 36).

175. *Podiceps cristatus cristatus* (L.) — Fuut.

Gelijk ik op p. 178 mijner Avifauna van Limburg onder de aanvullingen vermeldde, staat het broeden der soort in de Peel thans vast. Hierop

wijst ook mijn waarneming van een exemplaar op „de Banen” onder Nederweert op 26 Mei 1929.

178. *Podiceps ruficollis ruficollis* (Pall.) — Dodaars.

De Heer Knapen vond in 1927 op „de Zoom” onder Nederweert 10 nesten dezer soort. Wel een

bewijs, dat ze op sommige plaatsen in de Peel niet zeldzaam is.

180. *Colymbus arcticus arcticus* L. — Parelduiker.

Op 18 November 1927 werd een vleugellam exemplaar levend gevangen in een weide nabij de Geul onder Rothem, gemeente Meerssen (Geb. I) en mij gebracht. Het bleek een ♀ te zijn.

Den 20 December 1928 werd een ♀ geschoten

op 'n vijver te Lemiers, gemeente Vaals (Natuurh. Maandbl. 1929. No. 1. p. 2).

De soort is in Limburg niet zoo zeldzaam als ik oorspronkelijk vermoedde.

183. *Columba oenas* L. — Kleine Boschduif.

Het is opvallend, dat het tot nog toe niet is kunnen gelukken het broeden dezer duif in Limburg vast te stellen, alhoewel de soort in het midden en noorden van ons land niet zeldzaam als broedvogel voorkomt. Sinds het publiceeren mijner Avifauna werd mij slechts één geval bekend, dat het broeden in ons gewest waarschijnlijk maakt.

Frater J. Verschuereen zag n.l. op 28 April 1930 een paartje in het z.g. Cannerbosch onder Nedercanne, op Nederlandsch grondgebied in de onmid-

dellijke nabijheid der Belgische grens ten zuiden van Maastricht. Een der vogels zat in een boom vlak bij een zeer stijlen en hoogen mergelwand; de andere kwam op het „oe oe oe” van het eerste exemplaar, uit een holte in den mergelwand gekropen. Of daar een nest aanwezig was, is niet vastgesteld kunnen worden, aangezien de wand te steil en te hoog was om te beklimmen. Deze waarneming maakt echter het broeden zeer waarschijnlijk.



187. *Haematopus ostralegus ostralegus* L. — Scholekster.

Bij de bespreking mijner Avifauna door de redactie van het bekende tijdschrift „Beiträge zur Fortpflanzungsbiologie der Vögel mit Berücksichtigung der Oologie“ Jahrg. 3. Januar 1927. No. 1. p. 27, werd twijfel geopperd omtrent mijn mededeeling, dat de scholekster in Noord-Limburg „also tief im Binnenland“, zooals de redactie zich uitdrukt, gebroed zou hebben.

Vóór ik gelegenheid had daarop te antwoorden, wees wijlen Graaf Zedlitz in de tweede aflevering 1927 van genoemd tijdschrift (p. 56) er reeds op, dat de scholekster inderdaad ook diep in het binnenland broedt, o.a. in Zuid-Zweden (Västergötland) aan de groote meren (Vänern en Vättern).

Gelijktijdig maakte Baurat Herbst er de redactie opmerkzaam op, dat volgens Seton Gordon, „Hill Birds of Scotland“, de scholekster aldaar broedt op een hoogte van 1500 voet boven den zeespiegel aan de bergrivieren.

Het broeden in Noord-Limburg heeft dus uit dat oogpunt niets bevreemdends. Trouwens de soort broedde in 1927 nog aan de Ems in Westfalen in een weiland, dus ver van de kust verwijderd (H. Schlotter. Beitr. z. Fortpfl. Biol. d. Vögel, Jahrg. 3. No. 5. p. 168).

Ten slotte zij nog vermeld, dat de Heer J. de Haan mij mededeelde, dat op het eind van 1926 te Weert een scholekster geschoten werd, welke een deenschen ring droeg. Jammer genoeg zijn zoowel ring als vogel verloren geraakt. De vogel werd opgezeten en naar Nijmegen gezonden. Het nummer van den ring heeft men niet genoteerd.

Het is onverantwoordelijk hoe toch soms met waardevolle wetenschappelijke zaken als deze wordt omgesprongen.

189. *Charadrius hiaticula hiaticula* L. — Bontbekpluvier.

Ik verkreeg door bemiddeling van den Heer H. Vallen een exemplaar dezer soort, hetwelk afkomstig was van de Maas bij Linne.

Of de 3 exemplaren uit Limburg, vermeld in mijn Avifauna tot deze subspecies of tot *tundrae* behoren, heb ik nog niet kunnen onderzoeken.

190. *Charadrius dubius curonicus* Gm. — Kleine Pluvier.<sup>1)</sup>

Is het mij nog niet mogen gelukken bewijzen te vinden voor het broeden van woudaapje, tafel-eend en kleine boschduif in deze provincie, zoo ben ik ten opzichte der kleine pluvier meer fortuinlijk geweest. Deze toch is in 1927 als broedvogel voor de Peel vastgesteld kunnen worden. In dat jaar broedde een paartje op een opgehoogd zandterrein te Helden (Geb. V) nabij het nieuwe kanaal aldaar. De Heer R. Tepe gelukte het een jong te fotografeeren.

Op 15 Mei 1928 zag de Heer J. de Haan bij Weert een ♂ dezer pluviersoort het hof maken aan 2 ♀♀. Den 17 Mei d.a.v. waren 7 stuks ter plaatse aanwezig, n.l. 3 paartjes en een éénling. Elk paartje hield zich strikt van de andere afgezonderd. De ♂♂ verjoegen elkander om beurten zoodra de een te dicht bij het ♀ van den andere kwam. Op 20 en 22 Mei d.a.v. zag de Heer de Haan ze daar nog en op 16 Juni daarna vond hij een legsel der soort van 4 stuks. De eieren lagen in een kuiltje, hetwelk gevoerd was met dennennaalden, op een zandige open plek nabij een denbosch. Het ♀ (?) liep bij zijn nadering van het nest. Den volgenden dag was het legsel jam-

mer genoeg verdwenen. Wel werd een kat op het terrein aangetroffen en door mijn zegsman voor den dief gehouden.

De twee overige paartjes heeft hij gedurende den zomer nog steeds waargenomen, doch geen nest kunnen vinden.

Op 28 Mei van datzelfde jaar werd nog een nest met 4 eieren gevonden in de omgeving van Meijel.

Vervolgens zag de Haan in den zomer van 1929 wederom de vogels te Weert op dezelfde plaats als de eerste maal. Mannetjes en wijfjes verschenen dagelijks om beurten op de aasplaats en losten daarbij elkander als het ware af. Een nest werd echter niet gevonden.

In 1930 vond de heer Knapen een nest met eieren der soort onder Helden.

In den trektijd verschijnt deze pluvier ook langs de Maas. H. Vallen zag op 24 Augustus 1929 meerdere exemplaren beneden de stuw in de Maas bij Linne. Ook op 14, 16 en 21 September d.a.v. waren daar eenige dezer pluvieren aanwezig.

<sup>1)</sup> Zie de afbeelding in No. 7. 1930. p. 81.

191. *Pluvialis apricarius oreophilus* Meinertzh. — Midden-Europeesche Goudpluvier.

Volgens F. van Baar hebben in 1927 nog vele goudpluvieren in de Peel onder Venray gebroed. Het broedseizoen was dat jaar zeer vroeg. Van Baar vond op 3 April reeds eieren, welke bebroed waren, hetgeen hij in de lange reeks van jaren, gedurende welke hij de eieren dezer soort gezocht heeft, nog nimmer had waargenomen.

Indien geen afdoende maatregelen genomen

worden, o.a. door het uitloven van premiën voor uitgelopen nesten, zal volgens van Baar de soort binnen afzienbaren tijd zeker als broedvogel in de Peel verdwijnen.

Ook in 1930 was de soort ter plaatse gelukkig nog als broedvogel aanwezig en konden eenige nesten gefotografeerd worden, o.a. door den Heer Dr. Koch.